

352.413

MAGYAR KÖZIGAZGATÁSTUDOMÁNYI INTÉZET  
INSTITUT HONGROIS DES SCIENCES ADMINISTRATIVES

No. 6. SZ.

IGAZGATÓ:  
MAGYARY ZOLTÁN  
EGYETEMI TANÁR.

A  
BUDAPESTI KÖZHIVATALI  
KÉZBESÍTŐSZOLGÁLAT

MUNKAVIZSGÁLATI JELENTÉS  
ÉS  
ÁTSZERVEZÉSI JAVASLAT

ÍRTA :

FLUCK ANDRÁS  
TB. FŐSZOLGABÍRÓ,  
A HAZAI BANK R.-T. TITKÁRA

A M. KIR. MINISZTERELNÖK ÚR ELÉ TERJESZTI:

MAGYARY ZOLTÁN

EGYETEMI TANÁR,  
A KÖZIGAZGATÁS RACIONALIZÁLÁSÁNAK  
M. KIR. KORMÁNYBIZTOSA



~~1140/1836~~  
443/1932

---

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6.  
BUDAPEST, 1932.

Nagyméltóságú

**KÁROLYI GYULA** gróf

m. kir. miniszterelnök úrnak

BUDAPEST.

KEGYELMES URAM!

Az országgyűlés által kiküldött 33-as bizottság 6-os albizottságának figyelmét felhívtam arra, hogy a közhivatali kézbesítőszolgálat Budapesten ezidőszerint akként van szervezve, hogy a kézbesítés gyorsaságában és költségeiben egyaránt nagy különbségek vannak és hogy egységes alapon való újjászervezés útján a szolgálat jelentékeny tökéletesítése és olcsóbbítása érhető el. Mind a két eredmény a közönségnek és a közszolgálatnak egyaránt érdeke. A 6-os bizottság a kérdés tanulmányozását és a javaslat kidolgozását kívánatosnak tartotta. E végből dr. Fluck András tb. főszolgabíróhoz fordultam, aki hosszú ideig közszolgálatban volt, ezidőszerint egy nagy pénzügyintézetünk titkára, tehát a magángazdasági életet is ismeri és a tudományos munkaszervezés terén kiváló képzettséggel és értékes szakirodalmi munkássággal bír. Ennek igazolására legújabb művére: *Közigazgatásunk tudományos szervezésének munkaprogramja* (Budapest, 1932. 31 lap) van szerencsém utalni. A hivatali kézbesítőszolgálat jelenlegi szervezetének hátrányaira is ő hívta fel először figyelmemet.

Dr. Fluck András munkavizsgálati jelentését és átszervezési javaslatát, amelyet az e célra hivatalosan begyűjtött statisztikai adatokra épített fel, érdemben helytállóan, módszerbelileg pedig oly kiválóan találtam, hogy annak teljes terjedelemben való nyilvánosságra hozatala indokoltnak látszott.

A memorandum alapján a megvalósítás előmozdítása végett a szükséges rendelettervezetet is elkészítettem és azt szerencsém van szintén

előterjeszteni. A *Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal*, amelynek felállítását javaslom, az előterjesztésben foglalt okoknál fogva a belügyminiszter hatósága alatt állna. Minthogy azonban működési köre a belügyi tárca hatáskörét meghaladja, megszervezéséhez kormányrendeletre van szükség.

Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy a tervezet további tárgyalása iránt intézkedni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1932. évi augusztus hó 12-én.

*Magyary Zoltán s. k.*

Méltóságos

## MAGYARY ZOLTÁN

egyetemi ny. r. tanár,

közigazgatás=racionalizálási m. kir. kormánybiztos úrnak

BUDAPESTEN.

### MÉLTÓSÁGOS KORMÁNYBIZTOS ÚR!

A mult év őszén javaslatot terjesztettem Méltóságod elé abban az irányban,

1. hogy célszerű és gazdaságos volna *megfelelően tagolt közös egységbe foglalni* a Budapesten székelő közhivatalok hivatásos kézbesítő-testületeit, melyek jelenleg egymástól függetlenül végzik hivataluk kiadványainak a magánfelek részére való kézbesítését, mely rendszer mellett előfordulhat, hogy ugyanazt a magánfelet egy napon háromféle közhivatal kézbesítője is felkeresi,

2. pedig hogy célszerű és gazdaságos volna *előre meghatározott útirányokban és menetrendszerűen közlekedő zárt tehergépkocsit* üzembe helyezni abból a célból, hogy a Budapesten székelő közhivatalok ennek közbenjöttével juttassák el egymáshoz azokat az ügyszerűségeket, melyeknek kézbesítését eddig részben a m. kir. posta, részben saját kézbesítő-testületük, illetve altisztjeik igénybevétele útján eszközölték.

Méltóságod javaslatomat figyelemreméltónak találta és kegyes volt e tárgyban mult év december havában egy tárcaközi értekezletet összehívni, mely előterjesztett kérdőpontjaim alapján a szükséges adatgyűjtést el is határozta.

Az egyes közhivatalok és közintézmények részéről beérkezett válaszívek birtokában Méltóságod kegyes volt engem megbízni a javaslat részletes kidolgozásával is. A beérkezett többszáz válaszív lelkiismeretes áttanulmányozása után elkülönítettem azon 108 *nagyobbforgalmú, Buda-*

*pesten székelő hivatal adatait*, melyek az áttanulmányozásnál és az újjászervezési eljárásnál, illetve az abba való bekapcsolásnál elsősorban jöhetnek tekintetbe és ezen adatok feldolgozása után

*jelentésemet*

az alábbiakban van szerencsém tisztelettel megtenni:

### 1. Az adatszolgáltatás jellemzése.

Legelsősorban rá kell mutatnom arra, hogy a közhivataloknak tanulmányozás tárgyává tett adatszolgáltatása — az adatokat szolgáltató közhivatalok legjobb szándéka ellenére — sem tekinthető száz százalékban tökéletesnek. A természetes ok abban található, hogy a hivatalok nem előre meghatározott elvek szerint gyűjtötték forgalmi adataikat, hanem az előzetes forgalmukra vonatkozó adatokat utólagosan tudomásukra jutott szempontok szerint kellett csoportosítaniok.

Ezért például volt hivatal, mely csak becslés alapján, — volt hivatal, mely bizonyos rövidebb, utólagos időtartam alatt megfigyelt arányszámok alapján tudta elkülöníteni a postán továbbított ügydarabok mennyiségét a kézbesítő útján expedieált ügydarabok mennyiségétől, — volt hivatal, melynél magam kíséreltem meg a társhivatalokhoz postán továbbított ügydarabok arányszáma alapján következtetni arra, hogy a magánfelek részére továbbított küldeményekből mennyi lehetett azoknak száma, melyeket az illető hivatal postán továbbított, — volt ismét hivatal, mely „pár ezerre tehető“ jelzéssel mutatta ki ügydarabjainak bizonyos csoportját.

A szolgáltatott adatok feldolgozásával kapcsolatban általában azt jelenthetem, hogy azokat minden esetben egyenként lehető lelkiismeretes mérlegelés tárgyává tettem és az esetleg észlelt hiányokat, illetve félreértéseket igyekeztem az adatokat szolgáltató hivatallal való közvetlen érintkezésbelépés útján késedelem nélkül kiküszöbölni.

### 2. Az expedieálás mikéntje és forgalmi adatai.

Az egyes hivataloknál nem állapítható meg *semminemű rendszeresség* abban a gyakorlatban, hogy kiadványaikat *postán vagy kézbesítés útján* juttatják-e el a helyi társhivatalokhoz és a Budapesten lakó magánfelekhez.

A legtöbb hivatal az expedieálás mindkét módját alkalmazza, e téren is azonban az egyik hivatal postán expedieálja ügydarabjainak nagyobb hányadát, a másik hivatal viszont az altisztjei útján való kézbesítést részesíti előnyben.

A legkövetkezetesebben a legnagyobb kézbesítőtestülettel rendelkező két hivatal — az államrendőrség és az igazságügyi hatóságok kézbesítője — jár el: ezeknél az ügydaraboknak csak elenyésző kis hányada kerül postára.

Az adószámveteli osztályok gyakorlatát illetőleg megemlítendőnek tartom, hogy ezek magánfelek részére főként kézbesítőik útján expedieálnak, az 1931. évben azonban jelentős mennyiségű ügydarab ment postán is, a társhivatalok részére viszont mindent postán küldöttek, holott —

mint a főváros szervei — igénybevehették volna a székesfővárosi központi kézbesítőhivatalon keresztül való relative költségmentes kézbesítést is.

A hivatalok bizonyára a mult gyakorlatát követik abban, hogy az expedálás melyik módját alkalmazzák és nem tévedek, ha feltételezem, hogy *közhivatalainknál eddig még soha nem képezte tanulmányozás tárgyát az a kérdés, vajjon a közre nézve — gazdaságossági vagy célszerűségi szempontból — az expedálásnak melyik módja az előnyösebb.*

A tanulmány tárgyává tett hivatalok megfelelően összevont, részletes forgalmi adatait az I. számú melléklet tünteti fel.

Összesítve ezeket az adatokat, az 1930. és 1931. évek átlagos adatai-ként a következő eredményt kapjuk:

A Budapesten székelő hivatalok		
<i>kézbesítés útján</i> évi átlagban .....	12,351.069	ügydarabot
<i>posta útján</i> „ „ .....	1,781.645	„
	<hr/>	
	összesen 14,132.714	ügydarabot

továbbítottak.

A kézbesítés útján továbbított darabok expedálását, mint köz-tudomású, egyes hivatalok saját hivatásos kézbesítőtestületeik útján, más hivatalok küldöncként felhasznált altisztjeik útján bonyolították le.

### 3. A jelenleg működő kézbesítőtestületek.

A jelenleg működő kézbesítőtestületek felsorolását és tevékenységük jellemző adatait a II. számú melléklet tartalmazza. (Az Országos Társadalombiztosító-Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító-Intézetének adatai — kézbesítésüknek eltérő természete miatt — átmenetileg figyelmen kívül hagytak.)

Budapest székesfőváros területén jelenleg a következő hivatalok rendelkeznek saját kézbesítőtestülettel:

1. a 10 kerületi előljáróság .....	106	kézbesítővel
2. a 18 kerületi adószámviteli osztály .....	70	„
3. a székesfővárosi államrendőrség .....	102	„
4. a belügyminisztérium .....	6	„
5. a bíróságok központi kézbesítője .....	97	„
6. az illetékkiszabási hivatal .....	19	„
	<hr/>	
	összesen 6 hivatal	400 kézbesítővel.

E létszámon felül a rendőrség kézbesítőközpontjában 13, a bírósági kézbesítőközpontban 10, a főváros kézbesítő-, illetve elosztó központjában pedig 5 alkalmazott teljesít *belső* szolgálatot.

A Budapesten működő hivatásos kézbesítőszolgálat tehát összesen 428 egyént foglalkoztat, kiknek átlagos évi összjavadalmazása (a székesfővárosi központban működők kivételével, kiknek javadalmazására vonatkozó adatok nem állottak rendelkezésemre)

843.349.15 pengőft

tesz ki.

#### 4. A kézbesítőtestületek tevékenysége.

A tanulmány tárgyává tett hivatalok — a 2. fejezetben kimutatott átlagösszesítés szerint — összesen 12,351.069 ügydarabot kézbesítettek ki az 1930/1931. évek átlagában, ebből 11,884.852 ügydarabot a kézbesítő testületekkel rendelkező hivatalok expedáltak.

E mennyiség az összes kézbesített ügydaraboknak 96%-át teszi ki.

A tanulmány tárgyává tett hivatalok összes helyi rendeltetésű ügydarabjainak száma — a 2. fejezetben kimutatott átlagösszesítés szerint — az 1930/31. évek átlagában 14,132.714-et tett ki, a kézbesítőtestületekkel rendelkező hivatalok tehát az összes helyi rendeltetésű ügydaraboknak 84%-át kézbesítették ki.

Ha most vizsgálat tárgyává tesszük a jelenleg működő kézbesítőtestületeknek a II. számú mellékletben foglalt kézbesítő tevékenységének részleteit, az alábbi eredményeket kapjuk:

A bírósági kézbesítőtestületnél átlagban egy kézbesítőre évente 49.023, naponta pedig — úgy itt, mint az alábbiakban is 300 munkanapos évet véve számítási alapul — 163 kikézbesített ügydarab esik. A jelenleg működő kézbesítőtestületek között ez a maximális teljesítmény. E magas számot megmagyarázhatjuk egyrészt azzal, hogy e testület magánfeleinek tetemes részét kitevő ügyvédek főként a főváros belterületén laknak, a kézbesítések zöme tehát így nemcsak a főváros sűrűn lakott területére esik, de egyúttal gyakori és így már ismert ügyfelekre is, mely körülmény az egyes kézbesítések gyors lebonyolítását teszi lehetővé; másrészt azzal, hogy a testület nagy létszáma folytán keresztülvihető volt bizonyos körzeti megosztás megvalósítása, ami ismét a teljesítmény fokozását mozdítja elő; harmadrészt azzal, hogy a testület évi átlagban 277.189 darabot kézbesített társhatóságokhoz, melyek nagyrészt a tőszomszédságában székelnek; negyedrészről viszont azzal, hogy a bírósági kézbesítőközpont a kézbesítendő anyag egy részét — kézbesítési akadályok esetén — tovább szokta adni a rendőrségi kézbesítőtestületnek.

A teljesítmény mértéke tekintetében a rendőrségi kézbesítőtestület áll a második helyen. Itt egy kézbesítőre évi átlagban 30.020, napi átlagban 100 kézbesített darab esik. Bár a rendőrség is körzetenként kézbesít, mégis e testületnél egyrészt a gyéren lakott külső perifériákon való kézbesítés természetes lassúsága, másrészt pedig az akadályokba ütköző kézbesítéseknek a rendőrségre való áthárításának előbb említett ténye rontják az arányszámot.

A 18 adószámviteli osztály összesített adatai szerint az adószámviteli kézbesítőszemélyzet egy-egy kézbesítőjének teljesítménye évi 23.899, illetve napi 79 kézbesített ügydarab. Itt a részletek a tanulságosak. A sűrűn lakott belterületi adókerületek kézbesítői ugyanis csaknem mind meghaladják a napi 120 darabos átlagot, sőt a VI/A. adókerületi kézbesítők átlagban a napi 161 darabos, a VIII/B. adókerületiek pedig átlagban a napi 162 darabos teljesítményt érték el. Itt a minimális teljesítményt — a fejenkénti és naponkénti 40 darabot — a III., tehát az egyik legnagyobb kiterjedésű és szétszórt lakosságú adószámviteli kerület mutatja ki.

A 10 előljárási osztály összesített adatai szerint az előljárási kézbesítőszemélyzet egy-egy kézbesítőjének teljesítménye évi 21.028, illetve napi 70 kézbesített ügydarab. A maximális teljesítményt — napi 123 darab —

a X. kerület mutatja, ahol azonban a kézbesítők, a válaszív szerint, e nagykiterjedésű területen túlságos mértékben is vannak igénybevéve, a VII. kerület kézbesítői napi átlagban 99 darabos teljesítményt értek el, míg a minimális eredményt — napi 12 darab — a IV. kerület mutatja fel, ahol aránylag magas a kézbesítői létszám.

Alacsony átlagteljesítményt mutatnak az illetékkiszabási hivatal kézbesítőtestületének adatai. A fejenkénti évi kézbesítőteljesítmény 7405 darabot, a napi teljesítmény 25 darabot tesz ki. A kézenfekvő ok: 19 főnyi testületnek kell ellátni a főváros egész területén a kézbesítést, tehát megfelelő kisebb körzeti megosztás lehetetlen lévén, túlságosan nagy terület jut egy-egy kézbesítőre, ami természetszerűleg lassítja a kézbesítés menetét.

Ugyanez az ok még pregnánsabban mutatkozik a belügyminisztérium 6 főnyi kézbesítőtestületénél, ahol egy kézbesítőre már csak évi 4143 és napi 14 kézbesített darab esik.

A jelenleg működő kézbesítőtestületek tevékenységének tanulmányozása tehát arra a számszerű adatokkal is alátámasztott tanulságra vezet, hogy *nagylétszámú, nagyforgalmú testületek nagykiterjedésű területen kedvező eredménnyel képesek kézbesíteni*, kislétszámú, kisleforgalmú testületek azonban nagy területen való kézbesítéseknél nem válnak be.

Nem érdekelten a II. számú melléklet összesítési adatainak tanulsága sem. E szerint, ha a kézbesítőtestületek által kikézbesített 11,884.852 összdarabszámot a testületek személyzetének összlétszámával — 400-zal — elosztjuk, egy kézbesítőre átlagban évi 29.712 és napi 99 darab esik. Ez a középátlagosként mutatkozó szám messze mögötte marad a bírósági kézbesítőtestület, a X. ker. elöljárósági kézbesítők, valamint IV., V/A., VI/A., VI/B., VII/A., VII/B., VIII/A., VIII/B. és IX/A. kerületi adószámveteli kézbesítők egyéni átlagteljesítményének és csaknem pontosan megközelíti a rendőrségi kézbesítőtestület egyéni átlagteljesítményét.

E két tanulság tehát mindenben megerősíti javaslatom azon részét, hogy a jelenleg működő kézbesítőtestületeket *célszerűségi szempontból* egyetlen kézbesítőtestületté kell összevonni, mert ezáltal lehetővé válik, hogy az egységes testület lehető kis körzetekben végezvén funkcióját, a mai átlagosnál jobb eredményeket érjen el.

Sőt, ha az *összes helyi rendeltetésű* ügydarabok számát, a 14,132.714-et elosztjuk a testületek személyzetének összlétszámával, egy kézbesítőre évi átlagban még akkor is csak 35.331 darab, napi átlagban pedig 118 darab esik, mely középátlagos is még mindig mögötte marad a bírósági kézbesítőtestület, a X. kerületi elöljárósági kézbesítők, valamint a IV., V/A., VI/A., VII/A., VII/B., VIII/A., VIII/B. és IX/A. kerületi adószámveteli kézbesítők egyéni átlagteljesítményének, ami alább előadandó javaslatom mellett bizonyít abban az értelemben, hogy a jelenlegi kézbesítőszemélyzet, egységesítés után, még a javasolt gépkocsijarat rendszerezése nélkül is képes volna az *összes helyi rendeltetésű* darabok kézbesítését ellátni.

### 5. Az altisztek útján való kézbesítés.

A vizsgálat tárgyává tett, hivatásos kézbesítőtestülettel *nem* rendelkező hivatalok csekély kivétellel csaknem valamennyien alkalmazzák az altiszt-küldöncök útján való kézbesítést.



Nem szorul bővebb bizonyításra, hogy a kézbesítésnek ez a módja a közigazgatási ügymenetre általában véve *hátrányos*. Egyrészt elvonja az altisztet napi munkájától, és pedig olyan módon, hogy alig ellenőrizhető, vajjon az a távollétét teljes egészében tényleg a kézbesítés lebonyolítására használja-e fel; másrészt az ilyen úton való rendszeres kézbesítés, éppen ezen előbb említett okból, *a szükségesnél nagyobb altiszti létszámot igényel*; harmadrészt a kézbesítésre való kiküldés lehetősége módot nyújt arra is, hogy az altiszt magántermészetű megbízásokra is fel legyen használható.

Jelentésemnek 7. fejezete e hátrányok mellett rávilágít arra a tényre is, hogy az altiszt-küldöncök útján való kézbesítés túlságosan *költséges* is.

Az altisztek útján való kézbesítésnek általában csak egy elvitathatatlan előnye van: hogy szükség esetén *gyors*. Ez az előny azonban a hátrányokat nem képes ellensúlyozni.

Altiszt-küldönci kézbesítés útján egyébként 39 hivatal az 1930/31. évek átlagában 466.217 darabot, tehát napi átlagban 1554 darabot továbbított, olyan mennyiséget tehát, mely például a bíróságnál csak *körülbelül 9 kézbesítő* napi teljesítményének felel meg, holott például egyedül a földművelésügyi minisztériumban 5 altiszt, a főpolgármesteri hivatalban pedig 4 altiszt áll a válaszív szerint küldönci célra rendelkezésre.

Nem érdektelen a következő megállapítás sem: a kézbesítőtestületek és a küldönc-altisztek által együttesen kikézbcsített darabok átlaga 12,351.069 darab. Ha *a kézbesítés útján* továbbított összes darabokat a 400 főnyi kézbesítőtestületeknek kellett volna kikézbcsíteniök, egy kézbesítőre csupán évi 30.877 darab és napi 103 darab jutott volna.

## 6. A kézbesítőtestületek kézbesítési költsége.

Igen érdekes és nagyjelentőségű megállapításokra vezet annak vizsgálata, hogy *a kézbesítőtestületek által fogantatosított minden egyes kézbesítés átlagosan mennyibe került*. Számítási alap: a kézbesítőtestület évi javadalmazási átlagköltségének és a kézbesítéssel kapcsolatos villamosköltségátlagnak összege elosztva a kézbesített darabok számával.

Az idevonatkozó részletadatokat is a II. számú melléklet tartalmazza. E melléklet tanúsága szerint, olcsóság szempontjából, ismét a bírósági kézbesítőtestület az elsőség. *Egy darab kézbesítési költsége 4 fillér*. Második helyen ismét a rendőrség áll. *Egy darab kézbesítési költsége 8 fillér*.

Harmadik helyen az adószámviteli osztályok átlaga: 10 fillér. Itt ismét érdekesek a detail-adatok: a sűrűn lakott és kisterületű VIII/B. kerületnél egy darabot csak 4 fillér kézbesítési költség terhel, a nagy-kiterjedésű III. kerületnél viszont 18 fillér.

Az előjáróságok átlaga: 11 fillér. Az előjáróságok között legolcsóbb a VII. kerület kézbesítése, mely 7 fillért és legdrágább az aránylag nagy létszámmal kézbesítő IV. kerületé, mely 53 fillért tesz ki.

Az illetékkiszabási hivatal kézbesítési költségeiből 1 darabra 26 fillér esik, a legmagasabb költségátlagot — tehát a leghátrányosabb eredményt — pedig ismét a belügyminisztérium kézbesítőtestülete mutatja a darabonkénti 56 filléres kézbesítési költségátlaggal.

A költségvizsgálat tehát *gazdaságossági szempontból* erősíti meg a teljesítményvizsgálattal kapcsolatos tanulságot, azt, hogy *nagylétszámú, nagyforgalmú testületek nagykiterjedésű területen olcsón kézbesítenek*, kislétszámú, kisforgalmú testületek pedig ebből a szempontból sem válnak be.

Ugyanitt kell még rámutatni egy további jelentős észrevételre is. *A m. kir. posta a hivatalos küldeményeket darabonként 16 filléres átalányért továbbítja helyben is.* Ezzel szemben a fenti adatokból kitűnt, hogy az illetékkiszabási hivatal és a belügyminisztérium kézbesítőtestületének kivételével *a nagy kézbesítőtestületek mind olcsóbban kézbesítenek, mint a posta*, sőt van négymillió darabos forgalmú testület — a bírósági —, melynek egy-egy kézbesítése a posta által számított átalánynak csak a *negyedrészebe* kerül.

Ha az illetékkiszabási hivatal és a belügyminisztérium adatainak figyelmen kívül hagyásával csupán a nagy testületek adatait összesítjük, megállapítható, hogy a 11,719.295 darabos kézbesített átlagos mennyiséget 847.652.67 pengő átlagos költségterheli, ezeknél tehát egy darabra nem egészen 8 fillér kézbesítési összköltség — azaz a postai átalány fele — esik.

Kézenfekvő viszont, hogy a javasolt egységesítés után még ez a közeparányosként mutatózó 8 filléres költségátlag is tovább fog csökkenni, mert a kis körzetekre való egységes megosztás lehetősége például a belterületen minden villamosköltséget ki fog küszöbölni.

## 7. A tanulmány tárgyává tett hivatalok villamosköltsége.

A kézbesítőtestületekkel rendelkező hivatalok kézbesítési tevékenységének és költségeinek vizsgálata után térjünk át a tanulmány tárgyává tett összes hivatalok kézbesítéssel kapcsolatos kiadásai egy fontos és jellemző tételének részletes vizsgálatára.

A III. számú melléklet *a villamosköltségeket* sorolja fel, melyek 1930-ban 125.533.92 pengőt, 1931-ben 107.600.60 pengőt, tehát átlagban

*évi 116.567.26 pengőt*

tettek ki.

Ez a költségterhelés már az első futólagos tekintetre is óriási.

A felsorolt hivatalok kézbesítőik, illetve altiszt-küldönceik útján évi átlagban 12,351.069 darabot kézbesítettek ki, ezer kézbesített ügydarabra tehát villamosköltség címén

*9.43 pengő*

esik.

E villamosköltségátlag *alatt* maradnak az előjárósági (2.17 pengő), a bírósági (2.34 pengő), az adószámviteli (6.86 pengő) és a rendőrségi (7.34 pengő) testületek ezer darabonként számított villamosköltségátlagai, viszont ugyanekkor 800 pengő körül mozognak a statisztikai hivatal (795.90 pengő) és a kultuszminisztérium (810.89 pengő) ezer darabonként számított villamosköltségátlagai, a népjóléti minisztérium és a kereskedelemügyi minisztérium ezer darabonként számított villamosköltségátlagai pedig az 1100, sőt az 1500 pengőt is felülhaladják.

A mellékletben felsoroltakon kívül még jellemző villamosköltség-részletadatok, hasonlóképen ezer kézbesített ügydarab után számítva, a következők:

a minimális villamosköltségű kerületi előjáróság (IV.)....	— —	pengő
a minimális villamosköltségű adószámveteli osztály (VIII/B.)	1'97	„
a maximális villamosköltségű kerületi előjáróság (I.) .....	8'56	„
a maximális villamosköltségű adószámveteli osztály (III.)	15'34	„

Hajtsunk most végre egy bizonyos szempontú adatösszesítést.

A körülményekhez képest megfelelően szervezett négy nagy kézbesítő-testület: a bírósági és rendőrségi, az előjárósági és adószámveteli kézbesítőtestületek a két év átlagában 11,719.295 darabot kézbesítettek ki — mely mennyiség az összes kézbesített daraboknak 95%-át tette ki — és e tevékenységük a két év átlagában 49.943'72 pengő villamosköltséget vett igénybe. E négy kézbesítőtestületnél tehát villamosköltség-középarányosként ezer darabonként 4'26 pengő mutatkozik. Olyan összeg tehát, mely a fent kimutatott jelenlegi átlagnak a felét sem teszi ki, melyet azonban az egyes minisztériumoknak területileg szervezetlen küldönc-kézbesítései százszorosan, kétszázszorosan, sőt négyszázszorosan túlhaladtak.

Ismét egy pregnáns érv tehát a kézbesítési szolgálat egységesítésének szükségessége mellett.

E 4'26 pengős középarányos azonban másra is figyelmeztet. Arra, hogy ha az összes kézbesítéseket e négy — bár egymástól független — említett testület látta volna el, úgy a fentebb kimutatott 116.567'26 pengő kitevő átlagos évi villamosköltségteher helyett csupán 52.615'26 pengőnyi évi villamosköltség merült volna fel, ami 63.952 pengő évi megtakarításnak felel meg.

Egységesítés keresztülvitele után viszont még ez a megtakarítás is nagy mértékben fokozható, mert — mint az előző fejezetben már rámutattam — a kis körzetekre való megosztás a villamosköltségeket — a külterületi körzetek kivételével — csaknem teljesen eliminálni fogja.

A III. számú mellékletben kimutatott ezerdarabonkénti villamosköltségek tanulságai egyébként a következők:

A IV. kerületi előjáróság és a VIII/B. kerületi adószámveteli osztály adatai azt igazolják, hogy belterületen fekvő körzetek minden villamosköltség nélkül vagy csupán minimális villamosköltséggel kézbesítenek, a III. kerületi adószámveteli osztály adata azt igazolja, hogy nagy külterületű körzet kézbesítési villamosköltsége aránylag nagy ugyan, de területi tagoltság következtében még az is tetemesen kevesebb, mint akármelyik kis létszámú testületnek vagy pláne területileg szervezetlenül kézbesítő hivatalnak a villamosköltsége.

A bírósági kézbesítő adata, az előjáróságok és az adószámveteli osztályok összesített adata, a rendőrségi kézbesítő adata amellel bizonyítanak, hogy *nagyforgalmú, nagylétszámú testület relative megfelelő tagozódással nagy területen is aránylag kis villamosköltséggel kézbesít*, a belügyminisztérium adata viszont itt is azt igazolja, hogy *kislétszámú, kisforgalmú testület nagy területen a legjobb szándék mellett is csak tetemes villamosköltség árán funkcionálhat.*

Az egyes minisztériumok területileg szervezetlen kézbesítései általában nagyoösszegű villamosköltséget emésztettek fel. Az ezer darabonként aránylag legmagasabb villamosköltséggel (1501'98 pengő) kézbesítő közhivatal a kereskedelemügyi minisztérium; az általa villamosköltség címén kimutatott összeg azonban — válaszáve szerint — nem csupán kézbesítéssel kapcsolatban merült fel, tehát nem tekinthető feltétlenül irányadó adatnak. Az utána legmagasabb (1109'07 pengő) ezerdarabonkénti villamosköltséggel kézbesítő népjóléti minisztériumot illetőleg semmiestre sem hagyható említés nélkül az a tény, hogy a kimutatott adatok szerint 1930-ban **minden egyes kézbesített darabot 3'06 pengő, 1931-ben pedig, mikor a villamosbérletek számát az előző évinek felére redukálták, még mindig 1'48 pengő villamosköltség terhelt**, mely adat arra hívja fel a figyelmet, hogy a villamosköltségek fennforgási szükségességét a közhivataloknál a jövőben általában pontosabban kell ellenőrizni, mint az a multban történt.

Mindenesetre bizonyosra vehető, hogy egységesítés végrehajtása esetén — tehát akkor, amikor a hivatalok küldönci kézbesítést majd csak a legkivételesebb esetekben végezhetnek — a villamosköltségek az egyes hivataloknál általában is a minimumra fognak összezugszorodni, de természetesen ebben az esetben is megfelelően indokolandók lesznek.

#### 8. A tanulmány tárgyává tett hivatalok postai költsége.

A tanulmány tárgyává tett hivatalok — az I. számú melléklet tanúsága szerint — a két év átlagában a m. kir. posta útján helyi társhivatalok részére 1,167.125 darabot, budapesti magánfelek részére pedig 612.520 darabot expediáltak.

Mint hogy a hivataloknak nem áll módjukban a postai átalányösszegeket megosztva — külön a vidéki és külön a helyi rendeltetésű ügdarabokra csoportosítva — kimutatni, a helyi rendeltetésű darabok postai költségterhét csak kombinatív számítás útján tudjuk hozzávetőlegesen megállapítani.

A számítás menete a következő:

A fenti ügdarabmennyiségekből mindenekelőtt le kell vonnunk a közmunkatanács és a földművelésügyi minisztérium adatait (mert e két hivatal a portóköltséget ténylegesen rója le), miáltal a helyi társhivatalok részére postán expediált ügdarabok száma 1,157.539 darabra, a budapesti magánfelek részére expediáltaké pedig 597.670 darabra csökken.

Téves eredményre jutnánk, ha a hozzávetőleges portóköltségteher megállapítása céljából e két ügdarabmennyiség összegét a m. kir. posta által megállapított darabonkénti portóátlány összegével, 16 fillérrel egyszerűen megszoroznánk, mert a hivatalok egy-egy társhivatalhoz ugyanazon a napon átlagosan nem csupán egy ügdarabot szoktak expediálni. Lehető megbízható, hozzávetőleges adatmegállapítás céljából számítási alapul tehát a helyi társhivatalok részére expediált ügdaraboknak legfeljebb csak a *harmadrészét*, tehát 385.846 darabot szabad tekintetbe vennünk. A budapesti magánfelek részére expediált ügdarabokat azonban már teljes számban kell számítanunk, mert a hivatalok magánfél részére naponként általában egy darabnál többet nem szoktak küldeni.

Így

$$\begin{array}{r} 385.846 \text{ darab} \\ + 597.670 \text{ „} \\ \hline 983.516 \text{ darab} \end{array}$$

mennyiségben vehetjük fel a helyi postaküldemények évi átlagát. E mennyiség megszorozva a darabonkénti postaáttalány összegével, 16 fillérrel, 157.362,56 pengő eredményt ad. Ehhez az összeghez hozzászámítva a közmunkatanács és a földművelésügyi minisztérium tényleges portó-költségátlagát, 2817,50 pengő + 714,70 pengőt, megállapíthatjuk, hogy a m. kir. posta útján expedált ügyszerabok évi átlagos portóköltségterhe mintegy

160.854,76 pengőt

reprezentál.

### 9. A kézbesítések időtartama.

A vizsgálat tárgyává tett hivatalok a kézbesítések lebonyolításának időtartamára nézve a legeltérőbb válaszokat adták.

*A minimumot jelző adatok fél óra és 2 nap, a maximumot jelző adatok 3 óra és 30 nap között váltakoznak.* Véleményem szerint a kevésbbé előnyös válaszok fedik a valóságot, minthogy az általános tapasztalat az, hogy a kézbesítések általában lassú menetűeknek mondhatók.

A javasolt egységesítésnek kézenfekvő eredménye kétségtelenül az lesz, hogy a kézbesítési időtartamok is általában egységessé válnak és ezeknek maximuma 3—4 napra lesz tehető, ami igen nagy eredménynek lesz mondható.

### 10. Egyéb megjegyzések.

E címen jelentem, hogy a rendőrségi kézbesítőtestület a kézbesítések foganatosításának céljára 11 kerékpárt használ, a vámigazgatóságnál pedig 2 motorkerékpár áll a kézbesítési szolgálat rendelkezésére.

Ez utóbbiak dologi terhei évente 2254,49 pengőt tesznek ki.

### 11. A jelen kézbesítőrendszer összköltsége.

Az előbb elöadottak végső konkluziójaként összesítsük a jelen expedációs rendszer költségeit:

a kézbesítőtestületek javadalmazása .....	843.349,15 pengő
villamosköltségek .....	116.567,26 „
postadíjterh .....	160.894,76 „
motorkerékpárfenntartás .....	2.254,49 „
összesen .....	1,123.065,66 pengő,

mely összeg megállapításánál természetesen nem volt bevonható azoknak az altiszteknek javadalmazása, akik az egyébként szükséges altiszti létszámon felül nyernek alkalmazást éppen azért, mert a hivatalok feleslegessé tehető küldönci szolgálatot is végeztetnek altisztjeikkel.

A kimutatott költségösszegek kétségkívül tetemesek. Az egyes fejezeteknél egyenként rámutattam, hogy azok már eddigelé is feltétlenül redukálhatók lettek volna, ha a közigazgatás tereumán a tudományos munkavizsgálat és tudományos szervezés alapelvei már előbb is polgárjogot nyertek volna: természetes tehát, hogy most, amikor számszerű adatok állnak rendelkezésre, ezeket a redukciókat a lehetőségig keresztül is kell vinni.

Jelentésem befejezése után áttérek

javaslatom

részletes kifejtésére.

## 12. Átszervezési javaslat.

Hogy a székesfőváros területén való közigazgatási kézbesítés fentebb kimutatott költségeit csökkenthessük, emellett azonban szervezetét a jelenleginél nem csupán jobbra, de kifejezetten *mintaszerűvé*, munkáját pedig gyorsra és pontosra tegyük, az alábbiakban röviden összefoglalt kettős intézkedésre van szükség.

### I.

Üzembe kell helyezni egy zárt tehergépkocsit, mely egy létesítendő *kézbesítő központ* és a IV. számú mellékleten felsorolt, *Budapesten székelő nagyobbforgalmú hivatalok (intézmények) között* az ugyancsak e mellékleten feltüntetett három útirányban, minden hétköznap délelőtt, pontosan előre megállapított menetrend szerint közlekedik.

A javasolt három útirány mindegyik vonala gépkocsival 2—2 óra alatt könnyűszerrel végigjárható. Az I. járat hossza körülbelül 12 km (ha a III. kerületi közhivatalok is bekapcsolatnak: körülbelül 21 km), a II. járat hossza körülbelül 7 km, a III. járat hossza körülbelül 17 km (ha a X. kerületi közhivatalok is bekapcsolatnak: körülbelül 26 km), tehát a gépkocsi napi teljesítménye körülbelül 36, illetve 54 km lenne.

A járatba *bekapcsolt* minden egyes hivatal lepecsételt (ólmzárolt) postaszákban átadja a gépkocsi kísérlőjének budapesti rendeltetésű és megfelelően csoportosított összes küldeményeit, egyidejűleg pedig átveszi ugyancsak lepecsételt postaszákban mindazokat a küldeményeket, melyeket részére a budapesti társhatóságok ugyancsak e járat útján előző napon a kézbesítő központhoz irányítottak s melyeket részére a kézbesítő központ ezúttal kikérlés.

A járatba *be nem kapcsolt* hivatalok a helyiségükhöz legközelebb eső (és előre meghatározott) járatállomás közvetítésével továbbítják küldeményeiket.

A hivatalok a postaszákba való behelyezés előtt küldeményeiket csoportosítani tartoznak a következő elv szerint:

a) a járatba *bekapcsolt* minden egyes társhivatal részére szóló küldeményeiket először hivatalonként külön-külön (például egy borítékba) csoportosítják, azután pedig az e hivatalok részére szóló küldemény-

csoportokat összesítik, zsineggel összekötik és rózsaszínű „JÁRAT-ÁLLOMÁS” címkével látják el;

b) a járatba *be nem kapcsolt* társhivatalok, valamint a *magánfelek* részére szóló küldeményeiket pedig (az alább ismertetendő) kerületi elosztók szerint csoportosítják külön-külön, csoportonként zsineggel összekötik és csoportonként *kékszínű* „...KERÜLETI ELOSZTÓ” címkével látják el aszerint, hogy a címzett helyisége (lakása) melyik kerületi elosztó működési területén fekszik.

Hogy az irányítások pontosan legyenek eszközölhetők, az érdekelt hivatalok *térképpel* lesznek ellátandók, mely az egyes járatállomásokat és az egyes kézbesítési kerületek határait tünteti fel.

A kézbesítőközpont természetesen jogosult lesz közvetlenül figyelmeztetni az egyes hivatalokat, ha azok a továbbítási szabályokkal ellentétesen járnak el.

A kézbesítőközpont a járatállomások által lepecsételt postaszákban hozzá beérkező küldeményeket járatállomásonként azonnal, de *legkésőbb* *aznap délután* osztályozza, járatindítás előtt megfelelő időpontban járatállomásonként zsákolja és továbbítja.

A postaszák pecsétjéhez erősített zárócímke tünteti fel a rendeltetési járatállomás nevét. A zárócímke felszakítására és a zsák felnyitására csak a címzett hivatal kijelölt felelős tisztviselője jogosult.

Megfelelő ellenőrzés mellett, megbízható személyzet által és ezenfelül zárt zsákokban történvén a továbbítás, a kezelés során postakönyvféle vagy egyéb ellenőrző iratra szükség nincsen. Hogy azonban a hivatalok bizonylattel rendelkezzenek arról, hogy küldeményük rendeltetési helyére rendben megérkezett, *társhivatalhoz intézett* minden egyes küldeményükhöz — ahhoz hozzáerősítve — *átvételi lapot* mellékelnek, melyen hivatali bélyegzőjük lenyomata, a küldemény iktatószáma és a netáni mellékletek száma tüntetendő fel a következő minta szerint:

*A küldő hivatal bélyegzője* (mint címzés)

..... iktatószámú küldeményét .....  $\frac{\text{darab}}{\text{g. súlyú}}$  melléklettel  
rendben átvettem.

Budapest, .....

*Az átvevő hivatal bélyegzője*  
kézjegy.

Mihelyt a címzett társhivatal a küldeményt kézhez vette, az átvételt hivatali bélyegzője lenyomatával, keletbélyegzővel és az átvevő közeg kézjegyével igazolja és az átvételi lapot a következő napi járat útján a küldő hivatalhoz visszajuttatja, mely azt a vonatkozó iratokhoz csatolja. A vonatkozó iratokat a küldő hivatalnak mindaddig nem szabad irattárba helyeznie, míg az átvételi lap vissza nem érkezett. E módon az átvételi

lap netáni késedelmes visszaérkezése *automatikusan nyilvántartható* és azt már harmad- vagy negyednapon reklamálni lehet, sőt kell.

A *magánfelek részére* továbbított küldeményeket — úgy mint jelenleg is — az irathoz erősített szabályszerű kézbesítővevényvel (vétívvél) kell ellátni, melynek kezelését a későbbiekben fogom ismertetni.

A Budapesten székelő hivatalok vidékre szóló küldeményeinek — postaív mellett való — postára adását ugyancsak a kézbesítőközpont vállalhatja, mely azután a postaívet másnap az illető hivatal részére a járat útján juttatja vissza.

Ezen kézbesítő gépkocsijarat bevezetésekor természetesen elrendelendő, hogy a Budapesten székelő hivatalok *helyi rendeltetésű* összes küldeményeik továbbítását *kizárólag* a járat útján eszközölhetik.

Kivételt képeznek egyrészt a járatba be nem kapcsolt olyan hivatalok, melyek valamely járatállomástól 500 méternél távolabb fekszenek (ezek posta útján kötelesek expedálni), másrészt a járatba bekapcsolt vagy be nem kapcsolt olyan hivataloknak *egymásközötti* kézbesítései, mely hivatalok egymáshoz 300 méternél közelebb fekszenek (ezek egymás között altiszt-küldönc útján kézbesítenek). Ez utóbbiak közé tartoznak például a kereskedelemügyi és (volt) népjóléti minisztériumok egymás között, vagy például az igazságügyminisztérium, a központi járásbíróság, a törvényszék, a kir. tábla, kir. kúria egymás között. Ez utóbbi karakterű hivataloknak azonban írásbeli utasítás adandó arra nézve, hogy küldeményforgalmukat mely társhivatalokkal bonyolíthatják le a jövőben küldönc útján, sőt az is, hogy altisztjeik közül *közös* küldöncöt kötelesek alkalmazni erre a célra.

A kivételként meg nem említett hivatalok viszont a jövőben helyi rendeltetésű küldeményeiket csak kivételesen indokolt esetben, ekkor is csak *esetenkénti főnöki engedély alapján* továbbíthatják a m. kir. posta vagy altiszt-küldönc útján.

A járat megindítása után gyakorlati adatok alapján lesz eldöntendő az, hogy az egymás közvetlen közelében fekvő bekapcsolt hivatalok a jövőben külön-külön önálló járatállomást képezzenek-e, vagy pedig csak egyikük legyen járatállomás és a másik ezen keresztül továbbítson, esetleg hogy közösen végezzék a postázást.

Ugyanígy gyakorlati adatok alapján lesz eldöntendő, vajjon gazdaságos-e, hogy a III. és X. kerületi, messzefekvő hivatalok önálló járatállomások maradjanak-e, vagy pedig a rendelkezésre álló két motorkerékpár útján kapcsolódjanak-e bele a járatba valamelyik járatállomás közvetítésével.

Későbbi szervezési teendő lesz annak vizsgálata és eldöntése is, hogy nem lesz-e célszerű a hivatalok által naponként csak a sürgős jellegű küldeményeket továbbítani engedni, a kevésbé sürgősek csoportosítására és zsákolására pedig — a hivatalok megfelelő beosztásával — hetenként 2—2 napot kijelölni, hogy ekként azonos címre több küldemény szaporodhassék fel, ami nemcsak borítékanyag-megtakarítást, de a kézbesítő-központnál csoportosítási munkakönyvitést is jelent.

A gépkocsijarat útján való továbbításnak mindenesetre nagyjelentőségű eredménye lesz az, hogy az egyes hivatalok küldeményei *másnap délelőtt* már a címzett hivatal birtokában lesznek.



## II.

A járatba *be nem kapcsolt* hivatalok és a *magánfelek* részére szóló küldemények kézbesítését a jövőben a kézbesítőközpont, illetve annak *kerületi elosztói* útján kell eszközölni.

E célból a jelenleg működő 6 kézbesítőtestületnek 428 főnyi személyzete *Budapesti m. kir. Kézbesítő Hivatal* elnevezés alatt (lehetőleg a központi városházán) egyesítendő és annak szervezete, illetőleg tagozása az alábbi elvek szerint viendő keresztül:

a) *Kézbesítő-központ*. E centrális szerv 2 főnyi tisztviselő és 10—15 főnyi altiszt személyzettel létesül. Hivatása: az előbb említett gépkocsijárat üzemeltetése, valamint a Budapesten székelő hivatalok (és kerületi elosztók) részéről az előbb említett elvek szerint hozzájuttatott küldemények csoportosítása, zsákolása és azoknak a gépkocsijárat útján való továbbítása (illetőleg postára adása).

b) *Kerületi elosztók*. Hogy a járatba *be nem kapcsolt* hivatalok és a *magánfelek* részére szóló hivatalos küldemények kézbesítése gyorsan és pontosan legyen eszközölhető, a székesfőváros területét *kézbesítő kerületekre* kell beosztani.

Gyakorlati szempontok szólnak amellett, hogy ez a beosztás *a jelenlegi adókerületek beosztása szerint* történjék. Indokok: 1. a közigazgatási kerületek túlnagyok, tehát nem célszerűek; 2. az adókerületi megosztás már átment a köztudatba; 3. a kerületi adószámviteli osztályok jelenleg is foglalkoznak kézbesítéssel, tehát hivatali helyiségükben a célnak megfelelő elosztóhelyiség már rendelkezésre áll.

*Eképen 18 kézbesítőkerületi elosztó létesül.* (Az V. számú melléklet a főváros adókerületi beosztását és az egyes kerületi adószámviteli osztályok elhelyezését tünteti fel.)

Minden egyes kerületi elosztó működési területe *kézbesítési körzetekre* oszlik és minden egyes körzet kézbesítési teendőit az oda előzetesen beosztott kézbesítőaltiszt köteles ellátni.

A kerületi elosztók a hozzájuk a gépkocsijárat útján kézbesítésre érkező darabokat körzetek szerint csoportosítják és az egy körzethez tartozó darabokat a körzeti kézbesítők egyéni ellenőrző könyveibe *darabszám szerint* bejegyeztetve, azokat az illető körzeti kézbesítőaltisztnek aláírás ellenében kiadják. A kézbesítők a vétivekkel *mindennap* leszámolni kötelesek és ha valamely ügyszerűsége okát a kézbesítő igazolni tartozik. Az ilyen darabokat az elosztó vezetője már *a küldő hivatal neve és iktatószáma feltüntetésével* vezet *elő másnapra* a kézbesítőnek egyéni ellenőrző könyvébe, hogy így a kézbesítés megtörténte feltétlenül ellenőrizhető legyen.

A kikézbesített darabok vétiveit a kerületi elosztó, a fentebb ismertett módon, a járat útján *naponként* expedálja vissza az egyes kiküldő hivatalok részére.

A kézbesítőtestületek létszámának egyesítése, a kerületi elosztók létesítése és eképen a személyzet között *a lehető kisterületű kézbesítési körzetek egyéni kijelölése* igen nagy jelentőségű tényezője lesz a kézbesítőszolgálat precizitásának.

Jelenleg ugyanabba a körzetbe több hatóság kézbesítője jár ki egymástól függetlenül és kénytelen hivatalának küldeményeit aránylag nagy területen széthordani; egységesítés után számos hivatalnak iratait (néha többet is azonos címre) fogja ugyanaz az egyén *egy lassanként teljesen megismert kis területen* kézbesíteni, ami a teljesítmény gyorsaságát eredményezi. A jelenlegi kézbesítők tevékenységi anyaga nem állandóan egyenletes mennyiségű; az adószámviteli osztályok kézbesítési anyaga például főként negyedévenként, a fizetési határidők lezajlása után duzzad meg erősen, hogy azután bizonyos időre ismét lényegesen megcsappanjon; több hivatal anyagának összefolyása tehát a kézbesítendő mennyiség relatív egyenletességét is jelenti, miáltal a kézbesítő munkája is nyugodtabbá, egyenletessé és nem zaklatottá válik, ami viszont a teljesítmény pontosságát eredményezi.

Nem lekicsinyelhető anyagi eredmény lesz végül a kézbesítéssel kapcsolatos villamosköltségek túlnyomó részének — *véleményem szerint 90%-ának* — teljes megszűnése, mert a kis körzetekbe osztott kézbesítőtestületnél ilyen költségek a kerületek felében (IV., V/A., VI/A., VI/B., VII/A., VII/B., VIII/A., VIII/B. és IX/A. kerület) *egyáltalán fel sem merülhetnek*, a kerületek másik felében is viszont kizárólag csak a perifériákon fekvő körzetekben, melyeknek maximális számát 60—70-re teszem.

A kerületi elosztó élére egy-egy tisztviselő vagy egy-egy idősebb, értelmes és megbízható altiszt állítandó.

Eképen a 428 főnyi személyzeti összlétszámból — levonva a részben a központban, részben az elosztóknál alkalmazandó körülbelül 35 főt, továbbá az újpesti, kispesti, pesterzsébeti és csepeli kerületi rendőrkapitányságoknál alkalmazott és ott visszamaradó 11 főt — körülbelül 380 főnyi személyzet lesz az egyes kézbesítő kerületekhez a terület nagyságához képest, valamint egyéb gyakorlati adatok alapján arányosan beosztandó.

A jelen szabályok mellett a kézbesítési tevékenységgel kapcsolatban csupán a kézbesítések két fajtájának: 1. a *bírósági* és 2. a szorosan vett *közigazgatási* kézbesítéseknek egymástól eltérő szabályozásai jelentenek némi nehézséget.

Amennyiben a kézbesítési szabályoknak *közös alapra* való hozatala nem volna keresztülvihető, akkor átmenetileg — míg a jelenlegi vétív-készlet tart — *feltűnő bélyegző alkalmazása útján* hívható fel a megfelelően kioktatott kézbesítőszemélyzet figyelme arra, hogy a szóbanforgó iratot melyik szabályozás szerint köteles kikézbesíteni, későbbi időpontban pedig a vétív *színének* különbözősége útján érhető el ugyanez az eredmény.

Ahhoz általában, hogy a kézbesítőszemélyzet gyorsan, pontosan, odaadóan és megbízhatóan lássa el munkáját, az egységes szervezetben épp oly *mintaszerű fegyelmet* kell már az első naptól kezdve meghonosítani, mint aminő a m. kir. postakézbesítők között uralkodik.

Végezetül ismételten meg kell említeni az ekként megszervezett kézbesítőszolgálatnak azt a nagy eredményét, hogy minden kézbesítendő ügyszerab a kiadás utáni harmadnapon, *legkésőbb negyednapon* a címzett kezéhez érkezik.

### 13. Az egységesített kézbesítőszolgálat költsége.

Az egységesített kézbesítőszolgálat költségeit a következő összeállítás mutatja:

a kézbesítőszemélyzet javadalmazása . . . .		843.349'15 P
70 külterületi kézbesítő villamosjegyköltsége		10.192'— „
16.000 pengős gépkocsi vételára 10 évi élet-		
tartamnak megfelelően 10 évre elosztva,		
évi . . . . .	1.600'— P	
a gépkocsi évi karbantartási költsége . . . .	1.000'— „	
300 × 54 km teljesítmény üzemköltsége		
à 0'37 P . . . . .	5.994'— „	
gépkocsivezető fizetése . . . . .	2.400'— „	10.994'— „
210 db gyűrűs postaszák beszerzési költsége		
(à 6'59 P) 10 évre elosztva, évi . . . . .		139'— „
nyomtatványok . . . . .		1.000'— „
összesen . . . . .		865.674'15 P,

mely összegből egy darabra körülbelül 6 fillér *összköltség* esik.

(A gépkocsi élettartamára, karbantartási és üzemköltségeire vonatkozó adatokat részben a m. kir. postavezérigazgatóságtól, részben a székesfővárosi autóbuszüzem igazgatóságától, részben szakértőktől; a gyűrűs postaszák beszerzési költségeinek adatait a m. kir. postavezérigazgatóságtól nyertem és mindenütt a *legkedvezőtlenebb* adatot használtam fel.)

### 14. Átszervezési eredmény.

A 11. és 13. fejezetben részletesen megadott költségek összehasonlítása megmutatja, hogy a javasolt rendszer várható terhei a jelenlegi rendszerével szemben

*257.391'51 pengő megtakarítást*

eredményeznek, ami körülbelül 23%-os *költségcsökkenést* jelent.

Ez a megtakarítás természetesen még növekedni fog azáltal, ha egyrészt a kézbesítőszolgálat kereteibe bekapcsolást nyernek a jelen jelentésben felsorolt közhivatalokon felül más közhivatalok is; másrészt pedig ha azoknál a magánfelek részére szóló küldeményeknél, melyeknek postai portóköltsége eddig a felekre hárítottatott át, a kézbesítőhivatal a kézbesítés végrehajtása fejében (esetleg kézbesítési bélyeg útján) bizonyos minimális (például 6 fillér) díjat szedne.

Ha e költségmegtakarítási lehetőség mellett rámutatok arra a tényre, hogy *a szolgálatot a javasolt rendszer nyilvánvalóan pontosabbá, megbízhatóbbá, gyorsabbá és mintaszerűvé teszi*, valamint hogy ezek az eredmények *ideális racionalizálás útján* érhetők el, mert csupán megfelelőbb szervezésről és ennek folyományaképpen költségmegtakarításról van szó *anélkül, hogy a szociális szempontból hátrányos létszámcsökkentés terére is kellene lépni*, nyilvánvaló, hogy a javasolt rendszer minden tekintetben előnyösebb a jelenlegi rendszerénél. *Közérdek teszi tehát indokolttá, hogy a közhivatali kézbesítőszolgálat a javaslatnak megfelelően átszerveztessék.*

### 15. A kézbesítőszolgálat jellege.

Annak elhatározásával egyidejűleg, hogy a kézbesítőszolgálat a javasolt rendszer szerint átszervezendő, eldöntendő lesz egyúttal az új szervezetnek a jellege is pedig az, hogy az új szervezet *állami vagy fővárosi* intézmény legyen-e.

A jelleg eldöntése közigazgatáspolitikai kérdés. Jelentős e jelleg folyománya: *a költségek viselésének kérdése* is.

A megnyugtató és igazságos megoldás az, hogy a költségeket egyelőre a jelen jelentéshez csatolt I. számú mellékletben feltüntetett küldemények darabszámának százalékos arányában kell megosztani az érdekelt állami és önkormányzati szervek között, azután pedig háromévenként forgalomstatisztikai adatfelvételt kell foganatosítani, hogy a százalékos arányszám időről-időre kiigazítható legyen.

### 16. Várható ellenvetések.

Javaslatommal szemben elsősorban arra az ellenvetésre számítok, hogy az összes küldeményeknek a kézbesítőszolgálatba való imperatív bevonása folytán a m. kir. posta elveszti azt a jövedelmet, melyet részére a helyi hivatalos küldemények egy részének továbbítása jelentett.

Ezzel az ellenvetéssel szemben fel kell hoznom azt, hogy bár ez az állítás igaz, *gazdaságossági, célszerűségi és egységességi szempontból* az imperatív rendelkezés mégis kiadandó, mert ha a kézbesítőközpont útján való expedálás csak fakultatív kötelezettség maradhat, akkor a rendszertelenség következtében esetleg beállhat az a helyzet, hogy a közigazgatás postaköltségei növekedni fognak, a kézbesítőszolgálat maga pedig nem lesz gazdaságos.

Egyébként is — a közvélemény megnyugtatója szempontjából is — arra kell törekedni, hogy elsősorban is közigazgatásunk költségei csökkenjenek szemmeláthatólag és minél előbb.

A másik ellenvetés pedig, melyre számítok, az, miért kell külön szervezetet fenntartani a hivatalos küldemények továbbítására, amikor a m. kir. posta a saját meglévő szervezetével azt igen jól el tudná maga is látni. Formailag ez az ellenvetés is igaz. *Láttuk azonban, hogy a posta általában 16 fillérért továbbít helyben is ugyanakkor, amikor nagy kézbesítőtestületeinknél egy-egy kézbesítés 4—8—10 fillérbe kerül.*

Ha most megkíséreljük a 8. fejezetben előadott számítás mintájára megállapítani azt, hogy az összes helyi rendeltetésű daraboknak *postán való továbbítása* mennyibe kerülne, a következő eredményre jutunk:

Helyi társhivatalok címére évi átlagban 3,821.176 darab szól. Ennek harmadrésze (lásd a 8. fejezetet) 1,273.725 darab. Helybenlakó magánfelek címére évi átlagban 10,309.537 darab expedáltak.

1,273.725

+ 10,309.537

---

összesen 11.583.262

postai küldeményről lehet szó. E mennyiség a 16 filléres átalányösszeggel szorozva

*1,853.321·92 pengőt*

mutat, tehát 730.256·26 pengővel *több* költséget, mint a mai és 987,647·77 pengővel *több* költséget, mint a javasolt rendszeré.

A kézbesítőszolgálat fenntartása, illetve újjászervezése tehát *gazdaságossági szempontból* feltétlenül indokolt, viszont ezenfelül még *szociális szempontból* is indokoltá válik, ha meggondoljuk, hogy a kézbesítés ügyének a m. kir. postára való bízása esetén a m. kir. posta nem venné át szolgálatába a jelenlegi kézbesítőszemélyzetet és így mai a nehéz viszonyok között több mint 400 ember vagy kenyértelenül az utcára kerülne, vagy pedig foglalkoztatás híján lézengve, indokolatlanul még jobban drágítaná a közigazgatást.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1932 május 3.

*Dr. Fluck András s. k.*

## TERVEZET.

### **A m. kir. minisztérium 1932. évi ..... M. E. sz. rendelete a Budapesti m. kir. Kézbesítő Hivatal felállítása tárgyában.**

#### 1. §.

A Budapest székesfőváros közigazgatási területén székelő közhivatalok (állami és önkormányzati hatóságok, bíróságok, intézmények stb.) kiadványainak kézbesítési szolgálata célszerűségi és takarékosági szempontból központosítatik. E célból a jelenleg is működő hivatásos kézbesítőtestületeknek, és pedig a székesfővárosi kerületi eljáróságok kézbesítőtestületeinek, a székesfővárosi kerületi adószámviteli osztályok kézbesítőtestületeinek, a budapesti m. kir. államrendőrség központi kézbesítőhivatalának, a bírósági központi kézbesítőhivatalnak, a m. kir. belügyminisztérium kézbesítőtestületének és a m. kir. központi díj- és illeték-kiszabási hivatal kézbesítőtestületének, illetőleg e szervek személyzetének összevonása útján *Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal* elnevezés alatt, megfelelő területi tagozódással bíró egységes kézbesítőszerv létesíttetik.

#### 2. §.

A Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal a m. kir. belügyminiszter hatósága alá tartozik.

#### 3. §.

A Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal feladata az, hogy a helyi közhivatalok részéről hozzájuttatott helyi rendeltetésű kiadványokat a címzett helyi közhivatalok, illetve helybenlakó magánfelek részére továbbítsa, illetve kikézbesítse, továbbá hogy a helyi közhivataloknak esetleg hozzájuttatott vidéki rendeltetésű kiadványait a m. kir. postához közvetítse.

#### 4. §.

A Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal központi elosztószervekből és kerületi elosztószervekből áll, mely utóbbiak a szükségletnek megfelelő számban létesülnek.

A kerületi elosztószervek feladata az, hogy a helybenlakó magánfelek (esetleg egyes helyi közhivatalok) részére szóló közhivatali kiadványok kézbesítését, a hozzájuk megfelelő számban beosztott kézbesítőszemélyzet útján, a fennálló kézbesítési szabályoknak megfelelően elvégezzék.

#### 5. §.

A Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal a kézbesítendő anyag összegyűjtése, illetve szétosztása céljából kézbesítőgépkocsit tart üzemben, mely meghatározott útirányokban és menetrendszerűen közlekedik a

központi szerv és a nagy ügyforgalmú közhivatalok, illetve a kerületi elosztószervek között. A nagy ügyforgalmú közhivatalok és a kerületi elosztószervek eképen járatállomásokat alkotnak.

## 6. §.

A Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal tényleges működésének megkezdése után a helyi közhivatalok helyi rendeltetésű kiadványaikat sem saját hivatali altisztjeik, sem a m. kir. posta útján nem kézbesíthetik, hanem azokat kizárólag a Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal közbenjöttével kötelesek továbbítani.

Ez alól kivételnek:

1. a csekélyforgalmú vagy az önálló járatállomásként nem szereplő olyan közhivatalok, melyek valamely járatállomástól távol fekszenek, s melyek helyi kiadványaikat a jövőben kizárólag a m. kir. posta útján továbbíthatják;

2. az egymásközötti forgalmat illetően azok a közhivatalok, melyek egymás közelében fekszenek s melyek a forgalmat a jövőben közös kézbesítőaltiszt útján fogják lebonyolítani.

## 7. §.

A Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal kezelő-, illetve kézbesítő-személyzete a székesfőváros területén jelenleg is működő kézbesítő-testületek vagy kézbesítőszemélyzet tagjaiból állítandó össze. Az önkormányzati testületek (Budapest székesfőváros, Pest vm.) szolgálattételre beosztott személyzetének szolgálati jogviszonya és javadalmazása a beosztás által nem változik.

Amennyiben a jövőben a kezelő-, illetve kézbesítőszemélyzet létszámemelésének szükségessége állana elő, a létszám csupán a jelenleg is valamely közhivatalnál alkalmazásban álló kezelőtisztviselők, illetve altisztek közül egészíthető ki.

## 8. §.

A költségek viseléséhez a 3 évenként történő, megfelelő ügyforgalmi adatfelvétel alapján megállapítandó arányszám szerint az érdekelt tárcák, illetőleg önkormányzati testületek évenként járulnak hozzá és a hozzájárulás összegébe a rendelkezésre bocsátott személyzet illetménye is beszámítandó.

## 9. §.

A Budapesti m. kir. Kézbesítő-Hivatal szervezeti, működési és fegyelmi szabályzatát, valamint a helyi közhivataloknak e kézbesítési szolgálattal kapcsolatos tennivalóinak kötelező szabályozását az itt érintett alapelvek tekintetbevételével a m. kir. belügyminiszter állapítja meg.

## 10. §.

Ezt a rendeletet a m. kir. belügyminiszter hajtja végre.

A Budapesten székelő 108 nagyforgalmú közhivatal ügyforgalmi kimutatása.

I. melléklet.

A hivatal megnevezése	Kézbesítő (küldőnc) útján expedált ügydarabok száma						Posta útján expedált ügydarabok száma					
	hivatalokhoz		magánfelekhez		összesen		hivatalokhoz		magánfelekhez		összesen	
	1930	1931	1930	1931	1930	1931	1930	1931	1930	1931	1930	1931
Miniszterelnökség .....	5.876	6.318	3.131	3.724	23.099	24.547	10.314	12.192	1.137	1.249	56.433	66.250
Közp. Stat. Hivatal.....	3.174	2.742	549	467			2.115	3.364	24.101	30.575		
Közmunkatanács .....	6.344	6.222	2.125	1.971	3,027.916	3,146.128	3.256	2.923	6.197	6.553	81.474	90.778
Közigazgatási bíróság .....	1.874	2.717	26	386			9.078	9.020	235	374		
Belügyminisztérium .....	22.615	23.768	1.859	1.480	482.594	433.553	—	—	529	488	579.568	546.328
Külf. ell. orsz. közp. hatóság .....	—	—	—	105			—	2.294	—	102		
Főkapitányság és 13 hatósága .....	1,588.609	1,613.720	1,414.833	1,507.055	8.740	10.260	61.183	68.731	19.762	19.163	17.225	12.720
Pénzügyminisztérium .....	29.665	33.635	2.686	2.695			3.360	2.687	7.650	7.161		
Szföv. püig. és 18 adófelügyelőség ....	171.301	133.691	81.746	62.918	2.854	3.039	270.310	264.543	122.629	125.837	54.098	64.824
Bp. vidéki pénzügyigazgatóság.....	27.449	26.859	—	—			16.243	15.010	1.844	2.236		
Dij- és Illetékkiszab. Hivatal .....	2.100	2.127	139.836	137.300	84.352	64.612	36.505	32.166	21.726	20.261	14.705	14.698
Vámigazgatóság és Fővámhivatal .....	23.915	29.927	156	106			56.132	42.285	35.233	25.038		
Dohányjöv. közp. igazgatósága .....	3.569	4.083	171	212	4,871.333	4.639.200	7.475	5.520	9.750	7.200	35.167	34.388
Földművelésügyi minisztérium.....	7.452	8.370	1.288	1.890			17.060	22.022	37.038	42.802		
Népjeléti minisztérium .....	1.982	2.057	872	982	5.460	5.293	11.768	12.140	2.937	2.558	102.797	114.121
Külgügyminisztérium .....	81.584	62.094	2.768	2.518			2.000	2.000	2.000	2.000		
Igazságügymin. és 18 hatósága .....	284.125	270.253	4,587.208	4,368.947	23.619	27.017	19.262	18.158	15.905	16.230	173.552	17.613
Vallás- és közokt. minisztérium .....	3.021	2.885	2.439	2.408			26.116	23.807	13.227	18.718		
Kereskedelemügyi minisztérium.....	2.978	3.887	752	938	140	207	10.154	12.022	53.300	59.574	18.467	18.467
MÁV igazgatóság .....	17.400	19.616	2.489	2.576			46.341	23.601	36.459	41.044		
Bp. szföv. főpolgármesteri hivatala ..	3.596	5.261	2.225	2.157	3,697.289	4,119.792	—	—	45.880	40.344	732.807	900.830
" " I—XV. polgm. üo. ....	—	—	—	—			—	—	5.400	7.200		
" " árvaszéke .....	—	—	—	—	115	127	—	—	3.188	1.801	17.613	18.467
" " főügyészsége .....	—	—	—	—			—	—	707	3.427		
" " központi pénztára .....	—	—	—	—	590	813	—	—	—	—	1,695.887	1,867.404
" " számvevősége .....	—	—	—	—			37.713	35.227	46.267	30.262		
" " központi segédhivatala .....	—	—	—	—	351.915	406.035	507.970	539.810	—	173.552	1,695.887	1,867.404
A 10 ker. előjáróság .....	—	—	1,685.683	2,014.289			1.011	1.035	262	343		
A 18 ker. adószám. osztály .....	—	—	1,653.870	1,692.050	739	702	8.972	9.184	2.399	2.581	1,695.887	1,867.404
Pest vm. főispáni hivatala .....	637	655	102	47			2.084	2.498	2.885	2.826		
" " alispáni " .....	—	—	—	—	12,227.995	12,474.143	1,169.996	1,166.254	525.891	701.150	1,695.887	1,867.404
" " árvaszéke .....	—	—	—	—			12,351.069	12,351.069	1,695.887	1,867.404		
Összesen .....	2,641.181	2,666.922	9,586.814	9,807.221								
Évi átlag .....												



A Budapesten jelenleg működő 6 hivatásos kézbesítőtestületre vonatkozó adatok.

II. melléklet.

Megnevezés	A kézbesítőtestületek			A villamos- költség évi átlaga	A kézbesített ügydarabok évi átlaga	Egy kézbe- sítés átlagos költsége fillér	A kézbesített darabokból egy kézbesítőre jut	
	lét- száma	javadalmozása					évente	naponta
		1930	1931					
I. ker. előjáróság .....	13	31.478'50	30.893'—	1.019'20	118.773	27	9.136	30
II. „ „ .....	8	19.706'—	19.706'—	251'20	79.929	25	9.991	33
III. „ „ .....	7	19.372'40	18.979'20	145'60	74.298	26	10.614	35
IV. „ „ .....	4	7.900'—	7.869'—	—	14.857	53	3.714	12
V. „ „ .....	11	24.682'—	24.754'—	391'20	312.813	8	28.437	95
VI. „ „ .....	14	38.129'20	37.562'20	1.008'—	211.925	18	15.137	50
VII. „ „ .....	17	36.380'—	36.380'—	720'—	508.345	7	29.902	99
VIII. „ „ .....	11	24.682'—	24.754'—	66'—	213.015	11	19.365	64
IX. „ „ .....	8	19.706'—	19.706'—	326'—	215.407	9	26.929	89
X. „ „ .....	13	38.000'—	38.000'—	910'—	479.600	8	36.892	123
Összesen, ill. átlag .....	106	260.036'10	258.603'40	4.837'20	2.228.961	11	21.028	70
I/A. ker. adószám. osztály .....	4	8.608'—	8.608'—	820'48	74.110	13	18.528	62
I/B. „ „ „ .....	4	8.608'—	8.608'—	841'16	94.810	10	23.702	79
II. „ „ „ .....	4	8.608'—	8.608'—	826'25	74.425	12	18.606	62
III. „ „ „ .....	7	15.064'—	15.064'—	1.411'82	92.315	18	11.759	40
IV. „ „ „ .....	2	4.304'—	4.304'—	223'12	77.430	6	38.715	129
V/A. „ „ „ .....	2	4.304'—	4.304'—	217'86	77.090	6	38.545	128
V/B. „ „ „ .....	4	8.608'—	8.608'—	701'14	76.890	12	19.222	64
VI/A. „ „ „ .....	2	4.304'—	4.304'—	231'80	96.800	5	48.400	161
VI/B. „ „ „ .....	3	6.456'—	6.456'—	265'54	97.255	7	32.418	108
VI/C. „ „ „ .....	7	15.064'—	15.064'—	1.252'97	103.455	16	14.779	50
VII/A. „ „ „ .....	2	4.304'—	4.304'—	240'32	73.930	6	36.965	123
VII/B. „ „ „ .....	3	6.456'—	6.456'—	227'32	112.215	6	37.405	125
VII/C. „ „ „ .....	8	17.216'—	17.216'—	1.462'73	152.435	12	19.054	63
VIII/A. „ „ „ .....	2	4.304'—	4.304'—	228'59	87.455	5	43.728	146
VIII/B. „ „ „ .....	3	6.456'—	6.456'—	288'13	145.945	4	48.645	162
IX/A. „ „ „ .....	2	4.304'—	4.304'—	208'06	75.690	6	37.845	126
IX/B. „ „ „ .....	5	10.760'—	10.760'—	943'91	79.620	15	15.924	53
X. „ „ „ .....	6	12.912'—	12.912'—	1.100'32	81.090	17	13.515	45
Összesen, ill. átlag .....	70	150.640'—	150.640'—	11.491'52	1.672.960	10	23.899	79
Belügyminisztérium .....	6	11.729'60	9.728'80	3.274'95	24.861	56	4.143	14
Szföv. államrendőrség .....	102	220.658'20	220.658'20	22.464'—	3.062.108	8	30.020	100
Illetékkiszabási Hivatal .....	19	33.825'60	35.996'40	2.687'20	140.696	26	7.405	25
Bíróságok közp. kézbesítője .....	97	167.091'—	167.091'—	11.151'—	4.755.266	4	49.023	163
Végösszeg .....	400	843.980'50	842.717'80	55.905'87	11.884.852	8	29.712	99
Átlagok .....		843.349'15				8	29.712	99

A Budapesten székelő 108 nagyforgalmú közhivatalnál  
felmerült villamosköltségek összeállítás.

Megnevezés	Felmerült villamosköltségek		Az átlagos villamosköltség- ből ezer kézbe- sített ügydarabra esik pengő
	1930	1931	
Miniszterelnökség .....	1.741'48	1.180'80	153'80
Közp. Stat. Hivatal .....	2.935'56	2.476'56	795'90
Közmunkatanács .....	1.124'28	1.231'08	141'88
Közigazgatási bíróság .....	—	—	—
Belügyminisztérium .....	3.291'82	3.258'08	131'52
Külf. ell. orsz. közp. hatóság .....	—	22'44	213'71
Főkapitányság és 13 hatósága .....	22.464'—	22.464'—	7.34
Pénzügyminisztérium .....	16.872'96	9.229'52	380'50
Szföv. püig. és 18 adófelügyelőség .....	8.815'31	5.198'82	31'14
Bp. vidéki pénzügyigazgatóság .....	877'16	912'60	33'14
Díj- és illetékkiszab. hivatal .....	2.614'40	2.760'—	19'05
Vámigazgatóság és Fővámhivatal .....	6.462'22	1.987'56	198'22
Dohányjöv. közp. igazgatósága .....	1.375'44	1.289'28	166'54
Földművelésügyi minisztérium .....	1.186'10	849'16	107'12
Népjóléti minisztérium .....	8.745'60	4.508'80	1.109'07
Külgügyminisztérium .....	6.760'40	6.563'—	90'02
Igazságügymin. és 18 hatósága .....	11.818'—	10.485'—	2'34
Vallás- és közokt. minisztérium .....	2.135'04	2.104'22	810'89
Kereskedelemügyi minisztérium .....	5.818'19	7.098'96	1.501'98
MÁV igazgatóság .....	2.300'—	2.300'—	109'52
Bp. szföv. főpolgármesteri hivatala .....	—	—	} 527'17
„ „ I—XV. polgárm. üo. ....	1.630'44	1.310'80	
„ „ árvaszéke .....	—	—	
„ „ főügyészsége .....	752'—	752'—	
„ „ közp. pénztára .....	—	—	
„ „ számvevősége .....	—	—	
„ „ közp. segédhivatala .....	1.352'16	1.161'36	
A 10 ker. előjáróság .....	4.581'20	5.093'20	2.17
A 18 ker. adószámv. osztály .....	9.756'—	13.227'04	6.86
Pest vm. főispáni hivatala .....	—	—	} 180'88
„ „ alispáni „ .....	124'16	136'32	
„ „ árvaszéke .....	—	—	
Összesen .....	125.533'92	107.600'60	} 9'43
Évi átlag .....	116.567'26		

## JELMAGYARÁZAT:

K = Központ: Központi városháza,  
Polgármesteri hivatal.  
Fővárosi árvaszék.  
Fővárosi központi hivatalok.

## I. Járát.

1. Vármegyeháza.
2. IV. ker. adófelügyelőség, Eskü-tér 8.
3. Szföv. államrendőrség közigazgatási ü.-o. Veres Pálné-u. 24.
4. Újvárosháza, Váci-u. 62—64.  
Főpolgármesteri hivatal.  
IV. ker. előjáróság  
IV. ker. adószámveteli osztály.
5. IV. ker. kapitányság, Szerb-u. 3.
6. Fővámhalota.  
Külföldiek ellenőrző hatóság.  
IX/A. ker. adófelügyelőség.  
Vámigazgatóság.  
Fővámhivatal.  
Bp. vidéki pénzügyigazgatóság.
7. I/A. ker. adószámveteli osztály,  
Horthy Miklós-út 22.
8. I/A. ker. adófelügyelőség, Orlay-u. 1.
9. Közmunkatanács, Döbrentei-tér 4.
10. Népjóléti minisztérium.
11. Kereskedelemügyi minisztérium.
12. II. ker. előjáróság, Fő-u. 3.  
II. ker. adószámveteli osztály.
13. Dohányjövődéki közp. igazgatóság,  
Iskola-u. 13.
14. II. ker. adófelügyelőség, Székely-u. 1.
15. II. ker. kapitányság, Gyorskocsi-u. 20
16. Törvényház, Fő-u. 70—78.  
Pestvidéki Törvényszék.  
I—III. ker. járásbíróház.
17. Számvevőszék, Fő-u. 81.
18. Statisztikai hivatal, Keleti Károly-u.  
5—7.
19. Postavezérgazgatóság, Krisztina-  
körút 12.
20. Belügyminisztérium.  
Közigazgatási bíróság.
21. I. ker. kapitányság, Uri-u. 49/a.
22. Pénzügyminisztérium.
23. I/B. ker. adófelügyelőség, Pázmány-  
utca 1.
24. I/B. ker. adószámveteli osztály, Szent-  
háromság-u. 2.  
I. ker. előjáróság.  
Külügyminisztérium.
26. Honvédelmi minisztérium.
27. Miniszterelnökség.
28. Főkapitányság.

## II. Járát.

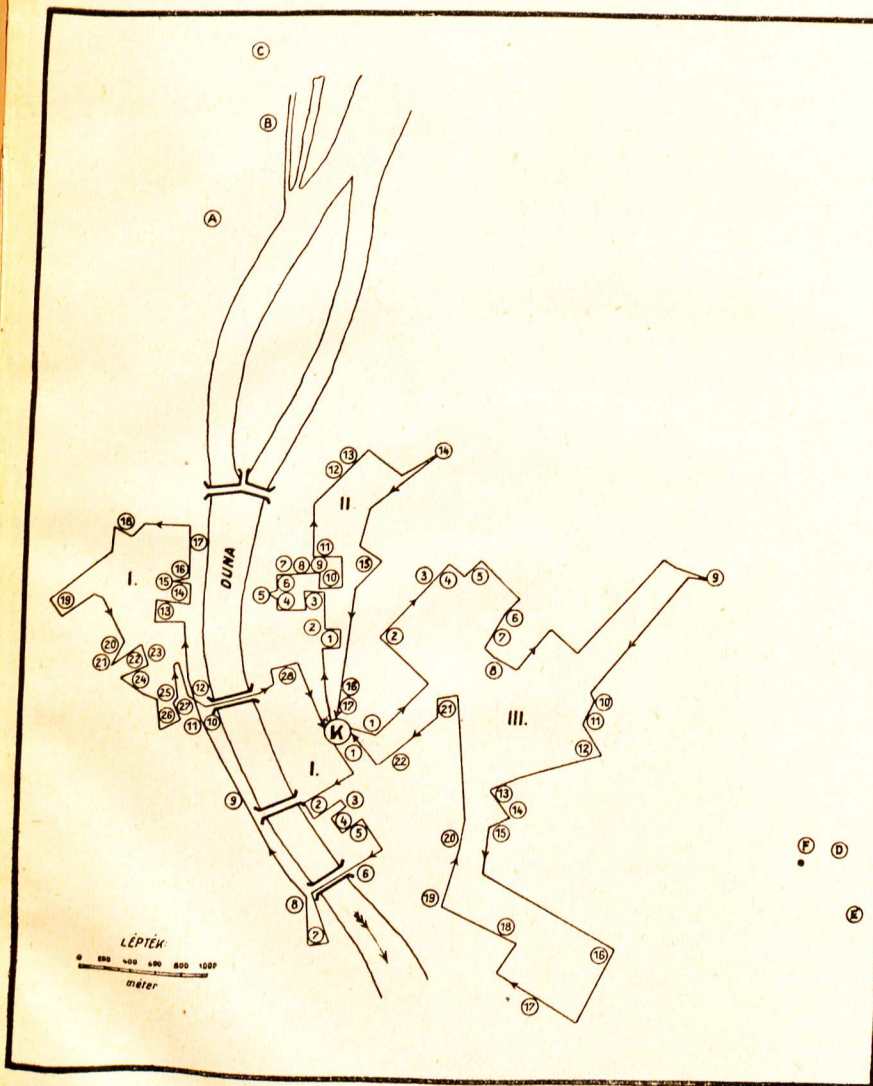
1. V. ker. kapitányság, Vadász-u. 14.
2. Postatakarékpénztár, Hold-u. 4.
3. Vallás- és közokt. minisztérium.
4. Földművelésügyi minisztérium.
5. Országház.
6. M. kir. Kúria.  
Bp. Ítéltábla.  
Koronaügyészseg.  
Főügyészseg.
7. V. ker. előjáróság, Honvéd-u. 20.  
V/A. ker. adószámveteli osztály.
8. Pénzügyi székház, Szalay-u. 10.  
Szföv. pénzügyigazgatóság  
Díj- és illetékkiszabási hivatal.  
V/A. ker. adófelügyelőség.  
Kincstári jogügyi igazgatóság.
9. Közp. járásbíróház, Markó-u. 25—27.  
Büntetőtörvényszék.  
Büntetőjárásbíróház.  
Kir. ügyészseg.
10. Törvényszék, Alkotmány-u. 14.  
Cégbíróház.
11. Igazságügyminisztérium.
12. V/B. ker. adószámveteli osztály,  
Tátra-u. 16.
13. V/B. ker. adófelügyelőség, Tátra-u.  
18.
14. VI/C. ker. adófelügyelőség, Lehel-  
utca 1.  
VI/C. ker. adószámveteli osztály.
15. MÁV igazgatóság, Teréz-körút  
60—62.
16. VI/A. ker. adófelügyelőség, Vilmos  
császár-út 7.
17. VI/A. ker. adószámveteli osztály,  
Vilmos császár-út 3.

## III. Járát.

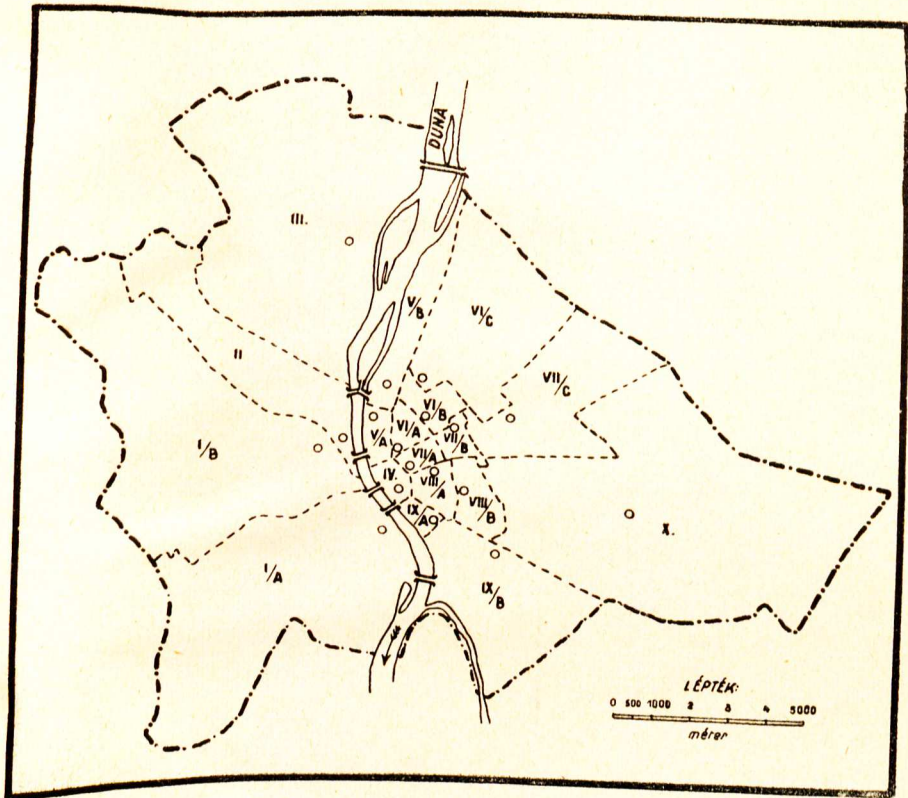
1. VII/A. ker. adófelügyelőség, Károly  
király út 5.
2. Bp. főkapitányság erkölcsrendészeti  
ü.-o., Ó-u. 48.  
VI. ker. kapitányság, Mozsár-u. 16.
3. VI/B. ker. adófelügyelőség, Aradi-  
utca 16.

4. VI. ker. előjáróság, Aradi-u. 23.  
VI/B. ker. adószámveteli osztály.
5. MÁV igazgatóság, Andrássy-út  
73—75.
6. VII/B. ker. adófelügyelőség, Dob-  
utca 90.
7. VII. ker. előjáróság, Csengery-u. 11.  
VII/B. ker. adószámveteli osztály.
8. VII. ker. kapitányság, Hársfa-u. 38.
9. VII/C. ker. adófelügyelőség, Ste-  
fánia-út 57.  
VII/C. ker. adószámveteli osztály.
10. Bp. üzletvezetőseg, Kerepesi-út 3.
11. Rendőrfőparancsnokság, Mosonyi-  
utca 5.
12. Orsz. Társadalombiztosító-Intézet,  
Fiumei-út 19.
13. VIII. ker. kapitányság, Vig-u. 26.
14. VIII/B. ker. adófelügyelőség, Baross-  
utca 66—68.
15. VIII. ker. előjáróság, Baross-u. 67.  
VIII/B. ker. adószámveteli osztály.
16. IX/B. ker. adószámveteli osztály,  
Üllői-út 115/b.
17. IX/B. ker. adófelügyelőség, Mester-  
utca 61.
18. IX. ker. kapitányság, Ferenc-tér 15.
19. IX. ker. előjáróság, Bakács-tér 14.  
IX/A. ker. adószámveteli osztály.
20. VIII/A. ker. adófelügyelőség,  
Mária-u. 56.
21. VII/A. ker. adószámveteli osztály,  
Klauzál-u. 10.
22. VIII/A. ker. adószámveteli osztály,  
Rákóczi-út 15.

- A) III. ker. kapitányság, Timár-u. 11.
- B) III. ker. előjáróság, Fő-tér 3.  
III. ker. adószámveteli osztály.
- C) III. ker. adófelügyelőség, Szent-  
endrei-út 23.
- D) X. ker. előjáróság, Szent László-  
tér 29.  
X. ker. adószámveteli osztály.
- E) X. ker. kapitányság, Gergely-u. 10.
- F) X. ker. adófelügyelőség, Liget-u. 10.



A Budapesten székelő nagyforgalmú közhivatalok fekvése  
és a tervezett gépkocsijárát térképe.



Budapest székesfőváros területének kézbesítőkerületi (adókerületi) beosztása és a jelenlegi adószámviteli osztályok fekvése.